

N:o 40.

*Af Herr Brusewitz, Fredrik, angående upprättande af en fullständig
tablå öfver Statsverkets ställning.*

Under förhållanden, som de närvarande, då nationen tror sig svigta under tyngden af en betydligare utländsk skuld, och fruktar för ständigt vexande skatter, och likväl betydliga anslag krävas för oundgängliga behof, må det icke anses utan ändamål, att för den stora allmänhetens lugnande erhålla en så vidt möjligt är fullständig tablå öfver Riks-statens ställning. Visserligen finnas redovisningar, delvis för de särskilda förvaltande verken, men någon fullständigare sammanfattning af Statens hela egendom, i kontanta medel, fordringar, fastighets- och öfriga tillhörigheter, som kunna i penningvärde uppskattas, finnes efter mitt förmenande ej, då den såkallade Rikshufvudboken i detta afseende lemna en alltför ofullständig upplysning. I denna, som jag benämmt Riks-stat, bör äfven vara upptagen all Statens skuld.

Af en sådan tablå framstår tydligt hvad Staten eger i behåll af tillförene använda statsanslag och visar, att de kapitaler, som våra föregångare anslagit till landets behof och förkofran ej äro endast försvunna utan hafva lemnat efter sig behållningar, som vida öfverväga de skulder, som Staten ådragit sig för att inom kortare tid tillegna sig tidsenliga och för dess utveckling oumbärliga medel.

De anslag, som blifvit gjorda, hafva efter min uppfattning användts hufvudsakligast i fyra särskilda riktningar, deraf:

1:o till Riksstyrelsen och administrationen, undervisnings befrämjande och dylikt, som för ett upplyst samhälle äro oundvikliga och i allo i sin ordning, men som ej lemna någon valuta, som i penningvärde kan uppskattas;

2:o till allmänna byggnader och inrättningar, der det, som med anslaget åstadkommit, är och blir en Statens tillhörighet;

3:o till produktiva ändamål under förhoppning att lemna inkomst jemte det att anläggningarne förblifva Statens tillhörighet;

4:o såsom lån till enskilda produktiva företag, hvilka anslag med tiden återgå tillfullo till Statsverket.

Af dessa utgöra endast de trenne sednare föremål för mitt förslag.

Genom en sådan utredning och uppställning af Rikets tillgångar och skulder skulle man lätteligen på ett ställe kunna finna Rikets hela finansiella ställning, utan att hänvisas till de spridda särskilda verks och inrättningars deröfver lemnade redogörelser, samt derjemte inhemta, hvad som otvifvelaktigt är förhållandet, att Staten har en högst betydlig egendom, som på annat sätt använd eller förvaltad skulle lemna en jembörelsevis betydlig inkomst.

För att ej göra en sådan redovisning alltför vidlyftig, men likväl så upplysande som möjligt, bör med afseende på sådan Statens egendom, som utgöres af en mångfald af olika inventarier, desamma upptagas i klump i stöd af det för hvarje depôt upprättade bokslut; t. ex. Tumba pappersbruk, särskildt värde för fastigheten samt särskildt i en summa för der befintliga inventarier; flottans station i Carlskrona, särskildt för fastigheter, och särskildt i större summor öfriga effekter.

Sedan en sådan räkning är upprättad, fortsättes den sedermera sålunda, att de årligen använda anslagen påföras de särskilda afdelningarne.

Mitt förslag är således att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att Kongl. Maj:t ville anmoda Statskontoret eller den myndighet, som Kongl. Maj:t finner lämpligt, att upprätta ett förslag öfver all Statens egendom och dess skuld, med afseende fästadt på den förut antydda fördelningen samt förordna för framtiden att sådan räkning öfver de använda anslagen blifver årligen på samma sätt i sådan ordning förd och klassificerad, och derigenom en fullständig Rikstat blifva synlig och för Riksdagen framlagd.

Stockholm den 29 Januari 1867.

Fredr. Brusewitz.

N:o 41.

Af Grefve Wachtmeister, Hans, om anvisande af lön till en tredje lärare vid Ronneby köpings lägre elementarläroverk.

Vid sista riksdagen väcktes motion om anslag till en tredje lärare vid Ronneby köpings elementarläroverk. Rikets Ständer funno sig dock ej då böra bevilja detsamma; men sedan denna tid äro förhållandena så förändrade, att jag hoppas ej förgäfvos behöfva anropa Riksdagens deltagande för detta för Ronneby samhälle och kringliggande nejd magtpåliggande ärende. Ronneby köping har nemligen nu på egen bekostnad ombyggt och utvidgat skollokalen med en kostnad af 20,980 R:dr, hvartill köpingen ej fått det ringaste bidrag. Tillfälle är nu att intaga ett vida större antal lärjungar, också begagnas läroverket af 39 elever (under förra riksdagen endast af 31) och kommer antalet att betydligt ökas, när lärarekrafterna sådant medgifva, ty inom köpingen finnas 87 gossar mellan nio och sexton år. Då köpingens innevånare äro hårdt medtagna af sednaste svåra brand, finnas bland dem ej många, som hafva råd att hålla sina söner vid främmande läroverk, och vore det derfore af så mycket större vigt, att kunna till så stor utsträckning som möjligt få begagna det befintliga läroverket, hvilket redan nu skötes med sådant nit